

Jaleeca Kowaad: Qabyo Qoraalka Yoolasha & Khidadaha Qorshaha Isku Dubo Ridka Waxbarashada Hore ee Gobolka Washington oo Dhan

Aragti wadaag ku saabsan isuduwidda ka dhaxaysa iskaashatada nidaamka early learning (waxbarashada hore).

Qorshaha shanta sano ah wuxuu abuurayaa himilo dhiirigelin leh oo ku saabsan sida gobolka iyo iskaashatada bulshada, ee la shaqeynaya waalidiinta, daryeelayaasha iyo aqoonyahannada waxbarashada hore, ay u taageeri karaan horumarka caafimaadka leh iyo u diyaarsanaanta dugsiga ee carruurta ugu yar Washington (dhalashada ilaa da'da 8) iyo qoysaskooda. Waxaa ka mid ah yoolal heer sare ah iyo istiraatiijiyado loogu talagalay in lagu caawiyo dhammaan carruurta iyo qoysaska inay barwaaqoobaan, iyo in laga takhaluso sinnaan la'aanta muddada dheer ka jirtay natiijooyinka waxbarashada hore ee Madowga, kuwa asalka ah, Dadka Midabka leh iyo bulshooyinka kale ee la hayb sooco. Qorshaha waxaa loo diyaarin doonaa lamaanaha iyada si la iskugu dubo rido ficilada mudnaanta ah, oo loo abuur qorshaynta dhaqan gelinta faahfaahsan, isku duba ridka dadaalka siyaasada iyo ogaanshaha baaxada iyo natiijada loogu baahan yahay hormarka.

Waakan tilmaamo dhakhso ah oo yoolalka iyo khidada ah. Hadii aad doonayso faafaahin dheeraad ah oo qayb gaar ah ku saabsan, waxa aanu ku telinaynaa inaad daawato fiidyawga iyo/ama aad eegto liiska dhamayskatiran ee yoolashada iyo khidadaha ee ku yaala bogeena. Waxaa muhiim ah inaad gasho xog uruurinta kooban ee ku taala dhamaadka waraaqahan. Waxa aanu u adeegsan doonaa fikirkaaga in aanu habayno qorshaha ugu danbeeya.

Caruur iyo qoysas caafimaad qaba

Yoolashada (waxay cadeynayaan waxa aan rajeyneyno inay run u ahaadaan dhammaan carruurta, qoysaska, shaqaalaha waxbarashada hore)

- Bulshooyinka oo dhan waxay heli karaan ilo ay ku taageeraan caafimaadka qoyskooda, oo ay ku jiraan caafimaadka iyo horumarka ugu wanaagsan ee carruurtooda, iyo inay hubiyaan in sinnaan la'aanta muddada dheer ka jirtay natiijooyinka caafimaad ee dadka Madow, Dhaladka ah iyo Dadka midabka leh la tirtiro.
- Samee oo ilaali adeegyada caafimaad ee cadaalada sinjiga, aan kala sooca lahayn ee isku dubaridan ee bixiya dallacsiin iyo ka hortag joogta ah (ma jiraan gal daloolo).

Khidadaha lagu gaadhayo Yoolasha:

- Yeelashada awooda dadka iyo isku duba ridka si loo bixiyo barnaamijyada iyo adeegyada kuwaas oo ku salaysan fahanka **taariikhda iyo jahwareerka jiilka** (Yoolka A)
- Nidaamka dhismaha-wacyi gelinta balaadhan iyo jawaabaha, **baqida gaarka ah/cabaqada ay wajahaan dadka soo galaytiga ah** ee samaaynta xun ku yeesha helitaanka adeegyada caafimaadka. (Yoolka A)
- Xaqijinta nidaamka bixiya "**daryeelka shakhsiga iyo qoyska dhan.**" (Yoolka B)
- Aqoonso galduleelada **sii socda ee adeegyada iyo u qalmitaanka**, samee dib u naqshadayn nidaam oo hal abuur leh oo dabacsan. (Yoolka B)
- Kor u qaadida **taageerada caruurta caafimaadka qabta iyo daryeelka dhalmada.** (Yoolasha A & B)
- In meesha laga saaro khalkalka eriga** Caruurta Madawga, Dhaladka iyo Caruurta kale ee Midabka ah habdhismeedka waxbarashada hore oo leh taageero iyo khayraad maskixiyah & habdhaqan ah. (Yoolka A)
- Kordhi maalgalinta iyo awooda si loo siiyo **taageero maskaxeed oo dheeri ah** dhallaanka, carruurta, qoysaska iyo bixiyeyaasha. (Yoolka B)

Qoysas Adag, Xasiloon, Koritaan leh, Amaan ah oo Taageero leh

Yoolashada (waxay cadeynayaan waxa aan rajeyneyno inay run u ahaadaan dhammaan carruurta, qoysaska,

Jaleeca Kowaad: Qabyo Qoraalka Yoolasha & Khidadaha Qorshaha Isku Dubo Ridka Waxbarashada Hore ee Gobolka Washington oo Dhan

shaqaalaha waxbarashada hore)

- A. Waalidka way caafimaad qabaan, waa la isku halayn karaa oo waxaa ay buuxiyaan baahida aas aasiga ah ee qoysaskooda.
- B. Qoysaska oo dhami waxay ku horumaraan helitaanka xiriir bulsheed oo qadariya khibradahooda gaarka ah ee ay wadaagaan, dhaqanka iyo luuqada.
- C. Qoysaska leh carruurta yaryar waxay awoodaan inay aqoonsadaan, isku xirmaan, helaan oo ka faa'iideystaan adeegyada iyo taageerada ay u baahan yihiin. Adeegyadaas waa kuwo firfircoon, qoys ku saleysan, dhaqan ahaan la jaanqaadaya, xoog ku saleysan, isku xiran oo lagu bixiyo deegaanno ay qoysasku dareemaan ammaan iyo taageero.

Khidadaha lagu gaadhayo Yoolasha:

1. Kasoo baxiya baahiyaha aasaasiga ah ee qoysaska, adiga oo la jaanqaadaya - iyo dhisida - istaraatiijiyadaha ay [tilmaameen Poverty Reduction Work Group \(Kooxda Shaqada ee Yaraynta Saboolnimada\)](#). (Yoolka A)
2. Taageer oo ballaari lacag bixinta waqtiga la maqanyahay ee waalidiinta ay u taageeraan caafimaadka qoyskooda iyo caruurtooda da'ahaan iyo marxaladaha ay ku jiraan. (Yoolka A)
3. Kordhinta fursadaha ee qoysaska inay helaan taageero iyo inay dhistaan xidhiidh shakhsi ahaaneed oo ku dhisan kalsooni oo lagu kordhinayo oo kor loogu qaadayo kooxaha taageerada lodka, kooxaha aan rasmiga ahayn/onleynka ah/barasha bulshada, iyo shaqaalaysiinta hogaamiyayaasha bulshada si ay ugu shaqeeyaan wakiilada qoyska. (Yoolka B)
4. Balaadhinta dareenka dhaqanka ee shaybaadhka dhalamada caalamiga ah. (Yoolka C)
5. Balaadhinta khayraadka macluumaadka gobolka oo dhan si looga caawiyo qoysaska inay ku xidhmaan adeegyada oo ay u taageeraan baahidooda iyo inay isku duba diraan daryeelkooda. (Yoolka C)
6. Taageerada la balaadhiyay ee qoyska bulshada ku salaysan oo bixiyo dareen dhaqan oo kaalmo adeegyada iyo taageerooyinka ah. (Yoolka A)

Khibradaha Waxbarashada Hore ee Wanaagsan

Yoolashada (waxay cadeynayaan waxa aan rajeyneyno inay run u ahaadaan dhammaan carruurta, qoysaska, shaqaalaha waxbarashada hore)

- A. Adeegyada wanaagsan ee waxbarashada hore iyo taageerooyin ayay heli karaan oo ay awoodi karaan dhammaan carruurta, iyada oo xoogga la saarayo samaynta helitaanka Madowga, Dhaladka, Dadka Midabka leh iyo kuwa leh baahiyaha gaarka ah, iyo kuwa ku nool meelaha baadiyaha ah.
- B. Carruurta leh baahiyaha gaarka ah, dhaawac iyo caqabadaha kale waa la koriyaa qoysaskooduna waxay helaan taageerada ay u baahan yihiin.
- C. Bulsho kasta waxay leedahay khayraad wada jir iyo dhaqan oo lagu bixiyo luuqada ay doortaan, oo bilaash u ah qoysaska markaa meesha ka saaraya sinaan la'aanta Bulshada Madawga ah, Dhaladka ah iyo Midabka ah.
- D. Kala-guurka carruurta iyo qoysaska (laga bilaabo uurka illaa fasalka 3aad, da' kasta iyo inta u dhexeysa barnaamijyada iyo adeegyada) waa kuwo hagaagsan oo soo dhaweyn leh.

Khidadaha lagu gaadhayo Yoolasha:

1. Ka dhigista caalamitobobarka dareenka bulshada iyo khayraadka u diyaar ahaanshaha iyo helitaanka fudud. (Yoolasha A & B)
2. Kor u qaad awooditaanka adeegyada waxbarashada hore ee qoysaska halganka ugu jira helitaanka daryeelka ilmaha. Isbadalka xaalada u qalanka dakhliga Heerka Saboolnimada Federalka oo isku badasha Dakhliga Aaga Dhexe, iyo in meesha laga saaro gunooyinka adeegyada iyada oo lagu darayo qaybo dhawr ah oo kaabista iyo wada bixin ah. (Yoolka A)
3. Ogaanshaha iyo badalka barnaamijyada la balan qaaday kuwaas oo si wanaagsan u taageera Dadka

Jaleeca Kowaad: Qabyo Qoraalka Yoolasha & Khidadaha Qorshaha Isku Dubo Ridka Waxbarashada Hore ee Gobolka Washington oo Dhan

Madawga, Dhaladka iyo Midabka ah iyo bulshooyinka kale ee aan si wanaagsan loogu shaqaynin. (Yoolasha A, B iyo C)

4. **Ballaari ikhtiyaaraadka dugsiga barbaarinta oo tayo sare** leh si loo abuuro hanaan isku dhafan oo loogu adeegayo 3 iyo 4 sano jirka taas oo hubineysa helitaanka kororka iyo mid sii waara, barnaamijyo badan oo loo dhan yahay oo ku saabsan noocyada barnaamijka. (Yoolasha A & B)
5. **Helitaanka balaadhan** oo adeegyada guriga ku salaysan ee waalidka la filayo inay dhalaan iyo qoysaska haysta caruur sabi ah iyo caruur yaryar. (Yoolalka A, B, C iyo D)
6. Hubi **caadooyinka dhaqanka, xeerarka iyo luuqadaha gurigu** inay si buuxda isugu dhafan yihiin barnaamijyada waxbarashada hore, adeegyada, taakulaynta iyo dhaqamada carruurta dhalashada illaa fasalka 3aad. (Yoolka A)
7. Qaab ikhtiraac oo la isku duba ridayoo **lagu taageerayo caruurta iyo qoysaska wakhtiga kala guurka oo dhan**. (Yoolka D)
8. Maalgelinta hawlaha bulshada **dhaqanka ku salaysan** oo u suuro gelinaya waalidka iyo daryeelayaasha inay helaan khayraadka. (Yoolka C)
9. **Abuurida habdhismeed gaar ah** oo dhalmo ilaa fasalka 3aad ah oo lagala shaqayno qoysaska. (Yoolka B)

Shaqaalaha Waxbarashada Hore ee la Taageero

Waxaa kamid ah tan: macalimiinta, daryeel bixiyeyaasha caruurnimada hore, caawiyeyaasha macalinka, macalimiinta kaalmeeya, family, friend or neighbor provider (qoys, saaxiib ama daris bixiye ah, FFN), booqashada guriga, xirfadlayaal mudo kooban, hogaamiyaasha maamul iyo waxbarasho, bixiyeyaasha daryeelka hore, daaweeyayaasha, shaqaalaha bulshada, xirfadlayaasha caafimaadka maskaxda, dhakhaatiirta cilmi nafsiga caruurta, khubarada taakuleynta qoyska, bixiyeyaasha la shaqeeya carruurta leh dib u dhaca iyo naafonimada. *Iskaashatada Qiimaha Leh: bixiyeyaasha daryeelka caafimaadka.*

Yoolashada (waxay cadeynayaan waxa aan rajeyneyno inay run u ahaadaan dhammaan carruurta, qoysaska, shaqaalaha waxbarashada hore)

- A. Shaqaaleehu waa heegan, xirfad ayay leeyihiin, balaadhan yihiin, haybsooc mala oo dhaqankana way ilaaliyaan, waxaana jirta dariiqooyin badan oo lagu sii wadi karo taageerada waxbarashada, shaqaalaysiinta iyo haynta.
- B. Khayraadka waxaa ay u suurto gelinayaan shaqaalaha inay dareemaan raaxo, kalsooni iyo ka jawaabid dhaqan oo lagu taageerayo caruurta ay daryeelayaan.
- C. Dadka ku jira xoog-shaqaynta caruurnimada hore si wanaagsan ayaa loo magdhabaa ay ku jiraan wixii khayraad aan dhaqaale ahayn.
- D. Siinta kaalmo barnaamijyada, adeegyada iyo taageerooyinka si loo sii haysto shaqaalihii iyo dib-u-dhiska hab-dhaqanno ganacsi oo waara.

Khidadaha lagu gaadhayo Yoolasha:

1. Balaari helitaanka xarun dhexe, eexda ka soo horjeedka, cunsuriyada **bogga tababarka aasaasiga ah** dhammaan bixiyeyaasha. (Yoolka B)
2. Bixintatobobar xarun ka bogsasho iyo eex la'aan iyo haybsooc la'aan waxbarasho ah, waxaana kamid ah saamaynta jahwareerka soo jireenka ah ee Madawga, Dadka Dhaladka ah iyo Dadka Midabka ah. (Yoolka B)

Jaleeca Kowaad: Qabyo Qoraalka Yoolasha & Khidadaha Qorshaha Isku Dubo Ridka Waxbarashada Hore ee Gobolka Washington oo Dhan

3. Gebi ahaanba u **beddela dariiqyada xirfad-yaqaan** iyo horusocod shaqo si loo kala saaro shaqaalaha, iyadoo diirada la saarayo Madow, Dhaladka ah, iyo Dadka Midabka ah. (Yoolka A)
4. Kordhi tirada **hogaamiyaasha waxbarashada hore ee kaladuwan** ka soo jeeda beelaha Madow, kuwa asaliga ah iyo dadka midabka leh. (Yoolasha A & B)
5. **Kor u qaad magdhowga** si loo hubiyo in dhammaan xirfadleyda xoogagga waxbarashadda hore ay qaadanayaan mushahar loo siman yahay (oo ay ku jiraan faa'iidooyinka). (Yoolasha C & D)
6. **Kobci sii haynta shaqaalaha xoogga leh**, oo ay kujiraan fursadaha horumarinta xirfadaha si midba midka kale wax uga barto iyadoo lagu saleynayo baahida bulshada. (Yoolasha C & D)
7. Balaadhinta **helitaanka adeegyada la wadaago** (sida, qaabka xarunta ka ladnaanshaha iyo taageerada dhaqaale iyo dhismaha awooda maamul) oo waxaa ku jira luuqada iyo qaababka cid walbaaba adeegsan karto. (Yoolasha B & D)
8. Sii **la-talin caafimaad oo daryeelka ilmaha ah** aqoonyahannada waxbarashadda hore ee u dhigma dhaqan ahaan iyo af ahaan qoysaska iyo bulshada. (Yoolka B)
9. **Samee wacyi gelinta bulshada** ee ay ka dhalanayso u doodista miisaaniyada iyo talaabooyinka sharciyada ee wax ka qabta baahida loo qabo kordhinta magdhow si loo xoojiyo xasilloonida shaqaalaha waxbarashada hore. (Yoolka C)

Bulshooyinka Awoodda Leh iyo Nidaamka la Jaanqaadaya

Yoolashada (waxay cadeynayaan waxa aan rajeyneyno inay run u ahaadaan dhammaan carruurta, qoysaska, shaqaalaha waxbarashada hore)

- A. Nidaamka waxbarashada hore wuxuu la jaanqaadaya dadka Madow, Asal dhaladka iyo dadka midabka leh, iyo kuwa taariikh ahaan la gacan-bidixeeyo. Bulshooyinka midabka leh waxay isla dejiyaan sharci, horumarinta istiraatiijiyadda iyo hirgelinta, taasoo keenta barnaamijyo iyo adeegyo lagula xisaabtamo natiijooyinka bulshooyinkaas.
- B. Maalgelin iyo siyaasado adag ayaa jira si loo taageero natiijooyinka loo siman yahay ee carruurta iyo qoysaska.
- C. Dhammaan adeegyada waxbarashada hore iyo taageerooyinka waxay soo saaraan oo ay ku soo bixiyaan habab horumarineed oo joogto ah oo u oggolaanaya dabacsanaanta iyo isbeddelka ka faa'iideysanaya dadka Madowga, Dhaladka iyo Dad midab leh iyo bulshooyinka la takooray taariikh ahaan, waxaana ka mid ah kaqeybgalka waalidiinta, daryeelayaasha iyo qoysaska siyaabo macno leh.
- D. Bulshooyinka maxalliga ahi waxay leeyihiin awood ay ku soo bandhigaan baahidooda, hantidooda, rajadooda - iyo inay yeeshaan iskaashi loo siman yahay, awoodna u leh inay saameyn ku yeeshaan, nidaamka gobalka oo dhan ee hab-dhaqanka, booliska iyo go'aannada.
- E. In la xoojiyo taageerooyinka aasaasiga ah ee nidaamka waxbarashada hore (tusaale, xog aruurinta, maalgelinta, maamulka iyo qaabdhismeedka isku dubaridka, isgaarsiinta, iwm.). Kaabayaashu waxay bixin doonaan khayraadka barnaamijyada, adeegyada iyo taageerooyinka si loogu guuleysto.

Khidadaha lagu gaadhayo Yoolasha:

1. Hirgelinta isku dubaridan, **nidaam xog ururin dhameystiran** oo ay si wada jir ah u abuureen la-hawlgalayaasha gobolka iyo bulshada, oo ay ku jiraan la shaqeynta bulshooyinka Madow, kuwa dhaladka ah iyo dadka midabka ah, taas oo la heli karo loona heli karo qorsheynta iyo raadraaca horumarka. (Yoolasha A & E)
2. Samee **qeexitaanno dhammeystirane** "u diyaargarowga dugsiga" iyo "u diyaarsanaanta nololaha" iyo qeexitaanka/heshiiska waxa ku jira "nidaamka waxbarashada hore." (Yoolka E)
3. Samee **cabbirada natiijada iyo qaab-xisaabeed xisaabeed isku-xidhan** taas ayaa loo isticmaali doonaa la socodka iyo qiimeynta Qorshaha Wax Barashada Hore. (Yoolka E)

Jaleeca Kowaad: Qabyo Qoraalka Yoolasha & Khidadaha Qorshaha Isku Dubo Ridka Waxbarashada Hore ee Gobolka Washington oo Dhan

4. Abuur fursado rasmi ah (oo ay ku jiraan qoysaska iyo hoggaamiyeyasha madawga) **losi owada naqshadeynta, wada-kobcinta iyo qiimeynta qaababka si loo yareeyo farqiga u dhexeeya jinsiyadaha ee barashada hore.** Bulshooyinka madawga ah ee wada naqshadeynta iyo horumarinta barnaamijyada daboolaya baahiyaha ka jira beeshooda. (Yoolka C)
5. **Increase budget resources** (local, state and federal) for early learning using an equitable allocation model (to meet the needs of marginalized communities). Kordhinta adeegsiga lacagaha ee gobolka iyo federaalka ee loogu talagalay barnaamijyada waxbarashada hore. (Yoolka B)
6. **Maalgeli oo taageer codka waalidka** dhammaan heerarka go'aan qaadashada. Ballaari dariiqyada hoggaaminta oo ay ka mid yihiin adeegsiga lataliyeyaal iyo gunooyin dhaqaale oo loogu talagalay dadka Madow, Waalidiinta Dhaladka ah ee Midabka iyo bulshooyinka la takooray taariikh ahaan inay kaqeyb qaataan. (Yoolasha A & D)
7. U diyaari khayraad **taakuleynta qorshaynta gobolka iyo iskuduwaha qaababka** guud ahaan gobolka si loo hubiyo in gobol kasta uu leeyahay cod loo siman yahay oo looga dhigayo nidaamka waxbarashada hore mid ka jawaabaya qoysaska iyo bixiyeyasha bulshada maxalliga ah, gaar ahaan bulshooyinka aadka u liita. (Yoolka D)
8. Baadh oo turxaan bixi **hirgelinta dadaallada tayada leh**, adoo qiimaynaya sida tayada loo cabiro, sida magdhowgu ugu xidhan yahay tayada, sida tayada ay ula kulmaan carruurta, qoysaska iyo bixiyeyashu. Qiimee saameynta qeexitaanka tayada iyo hirgelinta dadaallada tayada leh ee ku wajahan dadka Madowga, dadka Dhaladka ah iyo Bulshooyinka Midabka iyo bulshooyinka laga sadbursaday. (Yoolka A, C & E)
9. Ka qeybgali waalidiinta iyo shaqaalaha si **loo sameeyo ama loo cusbooneysiyo xeerarka gobolka** kuwaas oo ay hogaaminayaan sinaan iyo qaabab ka soo horjeedka cunsuriyada oo taageera natiijooyinka la doonayo ee bulshooyinka la hayb sooco. (Yoolasha A & E)
10. **Tirtir "kala qaybsanaanta dhijitaalka ah"** ee carruurta iyo qoysaska, adoo u sahlaya helitaanka tikniyoolajiyadda dadka Madowga, kuwa Dhaladka ah iyo Dadka Midabbada leh iyo bulshooyinka kale ee aan adeegga laga helin oo loo siman yahay. (Yoolasha A, B, C & E)

Markii aad akhrido waraaqagan, fadlan waxa aad isticmaashaa linkiga ku jira [halkan](#) ee xog uruurinta si aad fikirkaaga noola wadaagto. Inta ay doontaan ha le'ekaadaan waraaqaha aad akhriday, kaliya waa inaad hal mar gashaa xog uruurinta. Fadlan waxa aad meelaha ay faaladaadu gaarka u tahay ee ku saabsan aaga gaarka ah (sida, Caruurta iyo Qoysaska Caafimaadka Qaba).

Mahadsanid!